

پژوهش‌های تجربی حسابداری مالی
(علمی - تخصصی)

سال دوم، شماره ۱، پیاپی (۳) بهار ۱۳۹۱، صص ۱۱۴-۱۳۰

تأثیر تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری ملی بر ویژگی کیفی مربوط بودن اطلاعات حسابداری*

دکتر محمود معین‌الدین
استادیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی یزد
دکتر زهره طباطبائی نسب
استادیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی یزد
زهره زارع زاده
کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی یزد

چکیده

از دیدگاه تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری، هدف اصلی حسابداری ارائه اطلاعات مفید به سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان بررسی گرفتن تصمیم‌های مالی و اقتصادی است. این هدف زمانی تحقق می‌یابد که اطلاعات مربوط و قابل اتکا توسط سیستم حسابداری تهیه شود و برای ارزیابی فرصت‌های مختلف سرمایه‌گذاری، در اختیار تصمیم‌گیرندگان قرار گیرد. تهیه و ارائه چنین اطلاعاتی مستلزم تدوین استانداردها و ضوابط بهتر و اجرای دقیق آنها در مرحله عمل است.

پژوهش حاضر به بررسی تأثیر تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری ملی بر ویژگی کیفی مربوط بودن اطلاعات در یک دوره ۸ ساله (۱۳۷۶ تا ۱۳۸۳، ۴ سال قبل و ۴ سال بعد از ضروری شدن اجرای استانداردها) می‌پردازد. نمونه تحقیق شامل ۱۲۳ شرکت، متغیر مستقل پژوهش ارزش بازار سهام و متغیرهای وابسته سود خالص، ارزش دفتری سهام و جریان‌های نقدی عملیاتی (به عنوان نماینده صورت‌های مالی اساسی) هستند. وجه تمایز پژوهش حاضر با سایر تحقیقات داخلی، استفاده از روش پانل دیتا و سنجش اثر متغیر نقد عملیاتی در کنار متغیرهای سود خالص و ارزش دفتری سهام است. نتایج پژوهش حکایت از بهبود ویژگی کیفی مربوط بودن اطلاعات بعد از اجرای استانداردهای حسابداری ملی دارد.

واژگان کلیدی

استانداردهای حسابداری، مربوط بودن، ارزش بازار سهام

* تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۰/۱۰/۲۵ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۱/۰۳/۲۱

۱- مقدمه

آگاهی‌های مالی شفاف و قابل مقایسه، رکن اساسی پاسخ‌گویی و تصمیم‌گیری اقتصادی آگاهانه و از ملزومات بی بدیل توسعه و رشد اقتصادی در بخش‌های خصوصی و دولتی است. بی‌تردید گرفتن تصمیمات اقتصادی و تخصیص بهینه منابع، بدون اطلاعات معتبر امکان‌پذیر نیست. از آنجا که صورت‌های مالی، عمده‌ترین وسیله انتقال اطلاعات مالی به خارج از واحدهای انتفاعی و محور اصلی و عامل مشترک در تمام گزارش‌های مالی است، انتظار می‌رود اطلاعات مالی منعکس در آنها بتواند وضعیت مالی و نتایج عملیات واحدهای انتفاعی را به گونه‌ای ارائه کند که نیازهای اطلاعاتی طیف وسیعی از اشخاص ذی‌نفع، ذی‌حق و ذی‌علاقه که به اطلاعات مالی واحدهای انتفاعی دسترسی محدودی دارند را برآورده کند (پورحیدری و اعظمی، ۱۳۸۹).

بی‌تردید بالا بردن کیفیت اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی تنها در سایه رعایت الزامات و ضوابط حسابداری و حسابرسی دست‌یافتنی است. نهادهای حرفه‌ای حسابداری و مالی با تأکید بر تدوین استانداردهای حسابداری که بتواند در قالب صورت‌های مالی، اطلاعاتی مفید و مربوط برای سرمایه‌گذاران و سایر گروه‌های استفاده‌کننده ارائه کند، در راستای تحقق اهداف مورد نظر حسابداری گام‌های اساسی برداشته‌اند و انتظار می‌رود تلاش آن‌ها به ارتقای کیفیت صورت‌های مالی و افزایش توان پیش‌بینی متغیرهای حسابداری کمک کند (بارث^۱، ۲۰۰۲). آنها هدف اصلی حسابداری را تأمین نیازهای اطلاعاتی بازار سرمایه عنوان کرده‌اند و تلاش می‌کنند تا بر انطباق سیستم حسابداری با اطلاعات سودمند مورد نیاز سرمایه‌گذاران بیفزایند. یکی از پیش‌شرط‌های بنیادی برای کسب اطمینان سرمایه‌گذاران و اعتبار دهندگان برای فعالیت‌های سازنده اقتصادی، تهیه و ارائه اطلاعاتی است که در انجام تصمیم‌گیری‌های مالی و اقتصادی سودمند باشد. چنین اطلاعاتی ضمن فراهم آوردن زمینه کار و اثربخشی بازارهای سرمایه، موجب کمک به دولت در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها در امور اقتصادی و اداره عملیات واحدهای تجاری می‌شود. برخی اهداف وجود مکانیزم‌هایی برای اطمینان دادن به سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان نسبت به کیفیت اطلاعات مالی، کمک به کارآرایی بازار سرمایه و در نهایت تخصیص بهینه سرمایه است. حسابداری با وظیفه اطلاع‌رسانی بی‌طرفانه گام در جامعه اطلاعاتی می‌نهد و نقش خطیری در افزایش کیفیت اطلاعات دارد، برای دستیابی به آنچه به عنوان هدف در حسابداری بنا نهاده شده است. حسابداری استانداردهایی را گسترش داده و حسابداران و سایر تهیه‌کنندگان گزارش‌ها و اطلاعات حسابداری را ملزم به رعایت آنها ساخته است، بنابراین استانداردهای حسابداری در راستای هدف بالا بردن

کیفیت اطلاعات حسابداری و ایفای نقش اطلاع‌رسانی حسابداری به گونه مطلوب تدوین می‌شوند. در ایران استانداردهای حسابداری ملی از سال ۱۳۸۰ ضروری شده و طی سال‌های بعد تکمیل شده‌اند. سؤالی که ممکن است مطرح شود این است که آیا تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری ملی به افزایش ویژگی کیفی مربوط بودن اطلاعات کمک کرده است یا خیر؟

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در این بخش ابتدا مطالبی در خصوص استانداردهای حسابداری و سابقه آن در ایران ارائه می‌شود. در ادامه مفهوم مربوط بودن اطلاعات تبیین و به طور مختصر به بررسی مطالعات انجام شده در این حوزه پرداخته می‌شود.

۲-۱- استانداردهای حسابداری

استانداردهای حسابداری ضوابطی است که واحدهای اقتصادی باید در فرآیند شناخت، اندازه‌گیری و انتقال اطلاعات مالی به استفاده‌کنندگان رعایت کنند و در نتیجه معیاری برای سنجش کیفیت ارائه صورت‌های مالی‌اند. وقتی که صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای حسابداری تهیه شده باشند، می‌توانیم بگوییم صورت‌های مالی به نحو مطلوب تهیه و ارائه شده است (بستانیان، ۱۳۸۵). استانداردهای حسابداری بر کار و فعالیت حسابدار احاطه دارد. هدف مقررات حسابداری این نیست که بر رفتار خاصی اثر بگذارد، بلکه هدف این است تا اطلاعات مهم، مربوط و قابل اتکا ارائه شود تا بتوان بر مبنای آنها با اعتماد نسبتاً معقولی تصمیمات اقتصادی گرفت و کیفیت گزارشگری مالی را بهبود داد (پارساییان، ۱۳۸۸).

۲-۲- استانداردهای حسابداری در ایران

در ایران، بر طبق قانون اساسنامه سازمان حسابرسی مصوب سال ۱۳۶۶، وظیفه تدوین و تعمیم اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی به سازمان یاد شده محول شده است. این سازمان به دنبال تدوین و انتشار رهنمودهای مختلف حسابداری در سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۷۳، در سال ۱۳۷۸ مجموعه رهنمودهای حسابداری را به عنوان نخستین مجموعه تهیه و اجرای آن را به مدت دو سال به صورت آزمایشی ضروری کرد. با جمع‌آوری و مطالعه نظرها و پیشنهادهای ارائه شده در مورد رهنمودهای حسابداری منتشر شده و مطالعات و بررسی‌های تکمیلی، در سال ۱۳۷۹ در هماهنگی با استانداردهای بین‌المللی حسابداری، ۲۸ استاندارد تدوین و منتشر شد و از آغاز سال ۱۳۸۰ اجرای آنها ضروری شد و مقرر شد در حسابرسی صورت‌های مالی نیز به عنوان ضوابط رسمی کشور و معیار کیفیت اطلاعات در نظر گرفته شود. از آن پس در سال ۱۳۸۴ (۴ استاندارد) و در

سال ۱۳۸۶ (۳ استاندارد) مورد تجدید نظر قرار گرفت، اخیراً ۳ استاندارد نیز به ۲۸ استاندارد اضافه شده و استاندارد ۶ نیز مورد تعدیل قرار گرفته است.

۲-۳- مربوط بودن اطلاعات

اطلاعات مربوط، اطلاعاتی هستند که بتوان آنها را در مدل‌های پیش‌بینی مورد استفاده قرار داد. این پیش‌بینی‌ها مربوط به متغیرهای مورد علاقه سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان مثل وجوه نقد دریافتی، قیمت آتی سهام و سایر متغیرها هستند (سعیدی و قادری، ۱۳۸۶). بنابراین اگر اطلاعات حسابداری ممکن باشد در مدل‌های پیش‌بینی مربوط به متغیرهایی مثل ارزش بازار شرکت‌ها و سایر متغیرهای مرتبط با بازده به عنوان داده‌های مفید وارد گردند، می‌توان فرضیه مربوط بودن اطلاعات حسابداری را پذیرفت.

در این پژوهش، برای بررسی مربوط بودن و مفید بودن اطلاعات و متغیرهای حسابداری از قبیل ارزش دفتری، سود خالص و وجوه نقد عملیاتی به توان پیش‌بینی‌کنندگی این متغیرها به عنوان نماینده اطلاعات حسابداری و تعامل اطلاعات بین ترانزاکشن، صورت سود و زیان و صورت جریان وجوه نقد در رابطه با قیمت سهام پرداخته می‌شود. دلایل این انتخاب به شرح زیر است:

۱. وجود مبانی نظری لازم از جمله مدل اولسون^۱ (۱۹۹۵).

۲. با توجه به اینکه ارزش دفتری، نتیجه نهایی سیستم حسابداری است، اگر اندازه‌گیری‌های حسابداری به گونه‌ای انجام شود که ارزش دفتری با ارزش بازار یکسان باشد، تحلیل‌گران مالی دیگر نیازی به متغیرهای حسابداری مانند سود و جریان‌های نقدی نخواهند داشت، ولی در اندازه‌گیری‌های حسابداری ارزش دفتری با ارزش بازار شرکت یکسان نیست، به همین دلیل قیمت سهام، معیار مناسب بررسی ارزیابی فایده‌مندی ارقام حسابداری تلقی می‌شود (چن و زانگ^۲، ۲۰۰۳). سود حسابداری و گردش وجوه نقد عملیاتی در کنار سایر عوامل (مثل سیاست‌های تأمین مالی شرکت‌ها یا دسترسی آسان به سایر منابع تأمین مالی) از عوامل مؤثر بر توزیع سود است. هر سرمایه‌گذار در مقابل مبالغی که سرمایه‌گذاری می‌کند انتظار دریافت بازده با توجه به ریسک مورد نظر را دارد. دو متغیر سود و گردش وجوه نقد عملیاتی ممکن است در پیش‌بینی دریافت سود سهام آتی به سرمایه‌گذاران کمک کنند. نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که واکنش بازار به تغییرات سود نقدی مثبت و از نظر آماری معنادار است، بنابراین سود و نقد عملیاتی اطلاعاتی را درباره ارزش شرکت‌ها فراهم می‌کند (اعتمادی و چالاکی، ۱۳۸۴؛ مدرس و دیانتی دیلمی، ۱۳۸۲).

۲-۴- پیشینه تحقیق

کریستین و وی‌مایر (۱۹۹۹) در مطالعه خود بررسی کردند که آیا ارتباط‌پذیری سود بعد از تصویب کمیته رویه‌های حسابداری و سازمان‌های بعدی مجری فرایند تدوین استاندارد افزایش پیدا کرده است یا خیر؟ نتیجه تحقیق آن‌ها برای این فرضیه که مربوط بودن سود بعد از شروع به کار نهادهای استانداردگذار حسابداری آمریکا و تجدید سازمان‌دهی‌های بعدی در فرایند استانداردگذاری بالاتر است، شواهد ضعیفی را فراهم آورد.

بارت و دیگران (۲۰۰۱). از رگرسیون قیمت و بازده سهام بر سود، ضرایب تخمینی را برای مشخص کردن مربوط بودن و قابلیت اتکای اطلاعات مربوط به سود به دست آوردند و به این نتیجه رسیدند که اطلاعات حسابداری هنگامی که در قیمت‌ها منعکس می‌شود برای سرمایه‌گذاران مربوط و قابل اتکا است.

بارتوف و همکاران (۲۰۰۵) در پژوهشی به بررسی مربوط بودن ارزش دفتری و عایدات پرداختند. آن‌ها مربوط بودن داده‌ها تحت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، استانداردهای حسابداری کشور آلمان و اصول پذیرفته شده حسابداری ایالت متحده را بررسی کردند. نتایج تحقیق نشان داد که در مدل‌های مبتنی بر بازده، اصول پذیرفته شده حسابداری ایالت متحده داده‌های حسابداری مربوط‌تری را نسبت به استانداردهای کشور آلمان و استانداردهای بین‌المللی فراهم می‌کند، در حالی که در مدل‌های مبتنی بر ارزش بازار، استانداردهای بین‌المللی حسابداری و استانداردهای کشور آلمان داده‌های حسابداری مربوط‌تری را نسبت به اصول پذیرفته شده حسابداری ایالت متحده فراهم می‌کند. در کل، یافته‌های تحقیق حاکی از این بود که استانداردهای بین‌المللی حسابداری، داده‌های مربوط‌تری را نسبت به استانداردهای حسابداری کشور آلمان و اصول عمومی پذیرفته شده حسابداری کشور آمریکا فراهم می‌کند.

کول بک و وارفیلد^۲ (۲۰۰۸) به بررسی اثر استانداردهای حسابداری بر کیفیت حسابداری پرداختند. متغیرهایی که در این تحقیق برای ارزیابی کیفیت اطلاعات مورد آزمون قرار گرفت عبارت از: پایداری سود، ضریب واکنش سود، کیفیت اقلام تعهدی و مدل‌های ارزشیابی سود بود. نتیجه تحقیق آن‌ها حاکی از این بود که تدوین استانداردها نتوانسته است رابطه مثبت بین سود و بازده برقرار کند و کاهش ضریب واکنش سود بعد از اجرای استانداردهای حسابداری نتیجه‌گیری شد.

بارت و دیگران (۲۰۰۸) ویژگی‌های ارقام حسابداری را برای ۲۱ کشور که استانداردهای بین‌المللی را به کار می‌برند در مقایسه با کشورهایی که این استانداردها را به کار نمی‌برند و متکی به استانداردهای داخلی هستند مقایسه کردند. همچنین کیفیت اطلاعات حسابداری

را برای یک دوره ۱۰ ساله بین سال‌های ۲۰۰۳-۱۹۹۴ در مورد پذیرش استانداردهای بین‌الملل مورد بررسی قرار دادند و برای ارزیابی کیفیت اطلاعات حسابداری از سه متغیر مدیریت سود، شناخت سریع‌تر زیان و میزان مربوط بودن ارقام حسابداری استفاده کردند. به طور کلی نتایج آن‌ها حاکی از کاهش مدیریت سود، تشخیص به موقع زیان و افزایش مربوط بودن ارقام حسابداری و در واقع بهبود در کیفیت اطلاعات حسابداری مربوط به کارگیری استانداردهای بین‌المللی را نشان داد.

کریستین و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهش خود به بررسی تأثیر عامل انگیزش در پذیرش استانداردهای بین‌المللی در گزارشگری مالی و اثربخشی این استانداردها در بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری پرداختند. آن‌ها مدیریت سود و زمان‌بندی شناخت زیان را به عنوان متغیر کیفیت اطلاعات در نظر گرفتند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد توان استانداردهای مذکور در بهبود کیفیت اطلاعات، به انگیزه شرکت‌ها در پذیرش این استانداردها بستگی دارد و این استانداردها در شرکت‌هایی که در مقابل گرفتن آن‌ها مقاومت نشان می‌دهند قابلیت کمتری دارد.

احمد و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان «آیا پذیرش اجباری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی سبب بهبود کیفیت حسابداری می‌شود؟» به مقایسه شرکت‌هایی از ۲۰ کشور دنیا که استانداردهای مذکور را پذیرفته‌اند با تعدادی شرکت از کشورهایی که این استانداردها را نپذیرفته‌اند پرداختند. نتایج پژوهش بر خلاف پژوهش‌های پیشین این حوزه حاکی از آن است که در شرکت‌های پذیرای استانداردهای بین‌المللی در مقایسه با گروه مقابل افزایش فراوانی در هموارسازی سود و گزارش ارقام تعهدی و کاهش در به موقع بودن شناسایی زیان مشاهده شده است، اما در هر دو گروه از شرکت‌ها تفاوت معناداری در دستیابی یا توفیق نیافتن در تحقق سود هدف مشاهده نشد. در مجموع، نتایج این پژوهش حکایت از عدم تأثیر استانداردهای بین‌المللی در بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری داشت.

تقفی و ابراهیمی (۱۳۸۸) در مقاله‌ای با عنوان «رابطه‌ی تدوین استانداردهای حسابداری با کیفیت اطلاعات حسابداری» پایداری سود، ضریب واکنش سود، کیفیت ارقام تعهدی و توان تبیین روش‌های ارزشیابی را به عنوان متغیرهای کیفیت اطلاعات حسابداری قبل و بعد از اجرای استانداردهای حسابداری مورد آزمون قرار دادند. نتیجه تحقیق آن‌ها در مجموع نشان داد که اجرای استانداردها تنها در مدل پایداری، با بهبود نسبی پایداری اضافی همراه بوده است، در حالی که در سایر مدل‌ها استانداردها نتوانسته‌اند اثر زیادی داشته باشند.

۳- روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و به لحاظ اجرا، پس‌رویدادی و در بررسی رابطه‌ی متغیرها همبستگی است. فرضیه بدین صورت مطرح شد: تدوین و اجرای استانداردهای ملی بر مربوط بودن اطلاعات اثر دارد. به منظور بررسی فرضیه فوق از روش رگرسیون خطی تک متغیره و چند متغیره و با توجه به نوع داده‌ها و روش‌های تجزیه و تحلیل آماری موجود، از روش داده‌های ترکیبی استفاده شد. با توجه به ترکیبی بودن داده‌های پژوهش، ابتدا آزمون F (آزمون چاو) برای انتخاب شیوه تخمین مدل از بین دو راهکار داده‌های تلفیقی و تابلویی انجام می‌شود، در صورتی که نتایج این آزمون به انتخاب روش داده‌های تابلویی منتهی شود، متعاقباً آزمون هاسمن برای انتخاب روش آزمون داده‌ها از بین دو روش اثرات ثابت و اثرات تصادفی استفاده می‌شود. رویه مذکور برای تخمین تک تک مدل‌ها به کار می‌رود، ولی به لحاظ رعایت اختصار، صرفاً نتایج نهایی تخمین مدل‌ها ارائه می‌شود (افلاطونی و نیکبخت، ۱۳۸۹).

۴- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه آماری تحقیق، کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۷۵ لغایت انتهای سال ۱۳۸۳ (مشمول بر ۲۴۲ شرکت) بوده است. نمونه مورد بررسی تحقیق، مشتمل بر ۱۲۳ شرکت طی ۸ سال (۹۸۴ مشاهده)، با استفاده روش حذف سیستماتیک بر مبنای چهار معیار به شرح ذیل انتخاب گردیده‌اند:

۱. جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی نباشد.
۲. تمام اطلاعات مورد نیاز شرکت در دوره مورد بررسی در دسترس باشد.
۳. شرکت‌های مورد بررسی از ابتدای سال ۱۳۷۵ لغایت انتهای سال ۱۳۸۳ عضو بورس باشند.
۴. به علت استفاده از ارزش بازار حقوق صاحبان سهام به عنوان متغیر وابسته پژوهش، شرکت‌هایی که طی یکی از سال‌های مورد بررسی، توقف معاملاتی ۷۰ روزه داشته باشند از جامعه آماری حذف گردیده‌اند.

۵- مدل‌ها

در بررسی مربوط بودن اطلاعات، متغیر وابسته مدل، قیمت سهام شرکت‌ها و متغیرهای مستقل عبارت‌اند از سود حسابداری، ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام و جریان نقدی عملیاتی است. در این تحقیق با استفاده از روش رگرسیون خطی ساده و چندگانه و با استفاده از ضریب تعیین تعدیل شده مدل‌ها، به مقایسه مربوط بودن اطلاعات در دو دوره قبل و بعد از تدوین استانداردها پرداخته شده است.

۱. مدل ارزش دفتری: $P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 BVPS_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$

۲. مدل سود خالص: $P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 NIPS_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$

۳. مدل جریان نقدی عملیاتی: $P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 OCFPS_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$

۴. مدل ارزش دفتری و سود $P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 BVPS_{i,t} + \beta_2 NIPS_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$

۵. مدل سود و جریان نقدی عملیاتی

$$P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 NIPS_{i,t} + \beta_2 OCFPS_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

۶. مدل ارزش دفتری و جریان نقد عملیاتی

$$P_{i,t} = BVPS_{i,t} \beta_0 + \beta_1 + \beta_2 OCFPS_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

۷. مدل ارزش دفتری، سود و جریان نقدی عملیاتی

$$P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 BVPS_{i,t} + \beta_2 NIPS_{i,t} + \beta_3 OCFPS_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

(سعیدی و قادری، ۱۳۸۶ و بارت و دیگران، ۲۰۰۸)

در مدل‌های فوق، P ارزش بازار هر سهم شش ماه بعد از انتشار صورت‌های مالی، BVPS ارزش دفتری هر سهم عادی در پایان سال، NIPS سود خالص قبل از کسر مالیات برای هر سهم و OCFPS جریان نقدی عملیاتی هر سهم هستند.

۶- تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این بخش، ابتدا آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش ارائه می‌شود و در ادامه فرضیه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

۶-۱- آمار توصیفی

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات، ابتدا آماره‌های توصیفی برای دو دوره مورد بررسی ارائه می‌شوند. نگاره ۱ پرکاربردترین مشخص‌کنندگای آماری (مرکزی و پراکندگی) را نشان می‌دهد.

نگاره ۱: آمار توصیفی متغیرها

عنوان	بعد از تدوین استانداردها - دوره برآورد: ۱۳۸۰-۱۳۸۲				قبل از تدوین استانداردها - دوره برآورد: ۱۳۷۶-۱۳۷۹			
	قیمت	ارزش دفتری	سود هر سهم	جریان نقد عملیاتی	قیمت	ارزش دفتری	سود هر سهم	جریان نقد عملیاتی
میانگین	۰.۰۰۶۳۵	۰.۰۰۱۸۳۵	۰.۰۰۱۰۶	۰.۰۰۰۹	۰.۰۰۵۸۴	۰.۰۰۲۳۳۸	۰.۰۰۱۸۵۴	۰.۰۰۱۳
میانه	۰.۰۰۳۴۶	۰.۰۰۱۶۵۲	۰.۰۰۰۷۵۸	۰.۰۰۰۶	۰.۰۰۴۶۱	۰.۰۰۱۷۹۷	۰.۰۰۱۴۵۶	۰.۰۰۱
انحراف معیار	۰.۰۰۹۲۱	۰.۰۰۱۲۵۸	۰.۰۰۱۳۰۶	۰.۰۰۱۸	۰.۰۰۵۱۶	۰.۰۰۱۶۵۹	۰.۰۰۱۹۸۳	۰.۰۰۱۹
ماکزیمم	۰.۰۷۴۲۴	۰.۰۱۱۰۴۸	۰.۰۱۳۷۸۹	۰.۰۲۹۷	۰.۰۵۶	۰.۰۱۵۳۳۴	۰.۰۲۶۰۹۷	۰.۰۱۴۵
مینیمم	۰.۰۰۰۳	-۰.۰۰۲۴۱	-۰.۰۰۲۱۱	-۰.۰۰۳	۰.۰۰۱	۰	-۰.۰۰۱۰۸	-۰.۰۰۷۵

۶-۲-آزمون فرضیه‌ها

نتایج مربوط به آزمون مدل‌های مورد نظر در نگاره‌های ۲، ۳ و ۴ ارائه شده است.

نگاره ۲: نتایج برازش رگرسیون مدل‌های تک متغیره مربوط بودن

قبل از تدوین استانداردها - دوره برآورد: ۱۳۷۶-۱۳۷۹				بعد از تدوین استانداردها - دوره برآورد: ۱۳۸۰-۱۳۸۳			
مدل ارزش دفتری							
<i>fixed (dummy variables) Cross-section</i>				<i>fixed (dummy variables) Cross-section</i>			
<i>Period fixed (dummy variables)</i>				<i>Period fixed (dummy variables)</i>			
ضریب تعیین	۰.۷۵۲۱۲	ضریب تعیین	۰.۹۰۲۶۲۷	ضریب تعیین	۰.۷۵۲۱۲	ضریب تعیین	۰.۹۰۲۶۲۷
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۶۶۱۴۵۴	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۸۶۸۱۷۷	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۶۶۱۴۵۴	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۸۶۸۱۷۷
<i>F</i>	۸.۲۸۸۰۳۱	<i>F</i>	۲۶.۲۰۰۶۱	<i>F</i>	۸.۲۸۸۰۳۱	<i>F</i>	۲۶.۲۰۰۶۱
آماره دوربین - واتسون	۱.۹۵۷۸۸۶	آماره دوربین - واتسون	۲.۰۵۵۱۳۶	آماره دوربین - واتسون	۱.۹۵۷۸۸۶	آماره دوربین - واتسون	۲.۰۵۵۱۳۶
احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.
احتمال	<i>t</i> آماره	ضریب	متغیر توضیحی	احتمال	<i>t</i> آماره	ضریب	متغیر توضیحی
.	۸.۷۳۲۴۹۲	۰.۰۰۲۶۴۴	عرض از مبدأ	.	۵.۴۹۰۰۴۴	۰.۰۰۳۰۱۷	عرض از مبدأ
.	۹.۰۰۱۱۴۳	۱.۱۷۶۷۸۱	ارزش دفتری هر سهم (BVPS)	.	۵.۱۳۰۷۵۷	۰.۹۹۶۵۸۳	ارزش دفتری هر سهم (BVPS)
مدل سود							
<i>fixed (dummy variables) Cross-section</i>				<i>fixed (dummy variables) Cross-section</i>			
<i>Period fixed (dummy variables)</i>				<i>Period fixed (dummy variables)</i>			
ضریب تعیین	۰.۸۲۵۷۰۴	ضریب تعیین	۰.۹۳۰۹۳۱	ضریب تعیین	۰.۸۲۵۷۰۴	ضریب تعیین	۰.۹۳۰۹۳۱
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۷۶۱۸۶۳	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۹۰۵۶۴۷	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۷۶۱۸۶۳	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۹۰۵۶۴۷
<i>F</i>	۱۲.۹۳۳۷۹	<i>F</i>	۳۶.۸۱۸۶۹	<i>F</i>	۱۲.۹۳۳۷۹	<i>F</i>	۳۶.۸۱۸۶۹
آماره دوربین - واتسون	۲.۳۰۹۵۳۸	آماره دوربین - واتسون	۲.۲۱۴۱۷۷	آماره دوربین - واتسون	۲.۳۰۹۵۳۸	آماره دوربین - واتسون	۲.۲۱۴۱۷۷
احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.
احتمال	<i>t</i> آماره	ضریب	متغیر توضیحی	احتمال	<i>t</i> آماره	ضریب	متغیر توضیحی
.	۱۵.۰	۰.۰۰۲۷	عرض از مبدأ	.	۱۱.۳۰۹۱۴	۰.۰۰۳۷۷۷	عرض از مبدأ
.	۱۱۰.۲	۴۸	سود هر سهم (EPS)	.	۵.۹۲۵۳۸۲	۱.۱۸۰۷۹	سود هر سهم (EPS)
.	۳۹۲۱	۱.۴۹۸۴	سود هر سهم (EPS)	.	۳۹۲۱	۱.۴۹۸۴	سود هر سهم (EPS)
مدل نقد عملیاتی							
<i>fixed (dummy variables) Cross-section</i>				<i>fixed (dummy variables) Cross-section</i>			
<i>Period fixed (dummy variables)</i>				<i>Period fixed (dummy variables)</i>			
ضریب تعیین	۰.۷۵۵۴۴۲	ضریب تعیین	۰.۹۰۸۱۰۱	ضریب تعیین	۰.۷۵۵۴۴۲	ضریب تعیین	۰.۹۰۸۱۰۱
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۶۶۶۷۷۲	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۸۷۵۳۹۶	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۶۶۶۷۷۲	ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۸۷۵۳۹۶
<i>F</i>	۸.۵۱۹۶۹۲	<i>F</i>	۲۷.۷۶۶۲۸	<i>F</i>	۸.۵۱۹۶۹۲	<i>F</i>	۲۷.۷۶۶۲۸
آماره دوربین - واتسون	۲.۰۹۹۵۸۴	آماره دوربین - واتسون	۲.۱۲۷۴۷۱	آماره دوربین - واتسون	۲.۰۹۹۵۸۴	آماره دوربین - واتسون	۲.۱۲۷۴۷۱
احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.	احتمال (Prob)	.
احتمال	<i>t</i> آماره	ضریب	متغیر توضیحی	احتمال	<i>t</i> آماره	ضریب	متغیر توضیحی
.	۲۹.۲۴۷۲۸	۰.۰۰۴۳۴۳	عرض از مبدأ	.	۳۰.۴۲۲۶	۰.۰۰۴۱۴	عرض از مبدأ
.	۷.۵۵۶۲۳۴	۰.۷۱۷۰۶	جریان نقدی عملیاتی هر سهم (OCFPS)	.	۵.۶۵۷۳۷	۰.۷۸۸۷۶	جریان نقدی عملیاتی هر سهم (OCFPS)

نگاره ۳: نتایج برازش رگرسیون مدل‌های دو متغیره مربوط بودن

قبل از تدوین استانداردها - دوره برآورد: ۱۳۷۶-۱۳۷۹				بعد از تدوین استانداردها - دوره برآورد: ۱۳۸۰-۱۳۸۳			
مدل ارزش دفتری و سود							
fixed (dummy variables) Cross-section				Period fixed (dummy variables)			
Cross-section fixed (dummy variables)				Cross-section fixed (dummy variables)			
ضریب تعیین				ضریب تعیین			
۰.۸۲۰۰۸				۰.۸۲۰۰۸			
ضریب تعیین تعدیل شده				ضریب تعیین تعدیل شده			
۰.۷۵۳۴۴۳				۰.۷۵۳۴۴۳			
F				F			
۱۲.۳۱۰۳				۲۹.۶۰۳۸۳			
آماره دوربین - واتسون				آماره دوربین - واتسون			
۲.۲۵۲۰۱۷				۲.۰۵۵۰۱۶			
احتمال (Prob)				احتمال (Prob)			
۰				۰			
احتمال	آماره F	ضریب	متغیر توضیحی	احتمال	آماره F	ضریب	متغیر توضیحی
۰	۷.۵۵۰۱۹	۰.۰۰۲۰۶۷	عرض از مبدأ	۰	۱۰.۳۵۶۸	۰.۰۰۲۹۴	عرض از مبدأ
۰.۰۱۲۷	۲.۵۰۴۹۶	۰.۲۴۱۵۶	ارزش دفتری هر سهم (BVPS)	۰.۰۰۰۴	۳.۵۸۹۷۲	۰.۷۱۸۴۶	ارزش دفتری هر سهم (BVPS)
۰	۱۲.۴۴۸۸	۱.۴۴۰۷۲۱	سود هر سهم (EPS)	۰.۰۱۵۹	۲.۴۲۲۹۱	۰.۶۸۲۹۹۴	سود هر سهم (EPS)
مدل سود و وجه نقد عملیاتی							
fixed (dummy variables) Cross-section				Period fixed (dummy variables)			
Cross-section fixed (dummy variables)				Cross-section fixed (dummy variables)			
ضریب تعیین				ضریب تعیین			
۰.۸۲۱۵۸۹				۰.۸۲۱۵۸۹			
ضریب تعیین تعدیل شده				ضریب تعیین تعدیل شده			
۰.۷۵۶۲۴۱				۰.۷۵۶۲۴۱			
F				F			
۱۲.۵۷۲۴۷				۳۴.۰۱۵۳۸			
آماره دوربین - واتسون				آماره دوربین - واتسون			
۲.۲۱۱۹۵۹				۲.۳۰۴۶۱۴			
احتمال (Prob)				احتمال (Prob)			
۰				۰			
احتمال	آماره F	ضریب	متغیر توضیحی	احتمال	آماره F	ضریب	متغیر توضیحی
۰	۱۳.۶۵۰۱۸	۰.۰۰۲۵۷۴	عرض از مبدأ	۰	۱۷.۹۲۳۱۸	۰.۰۰۲۴۲۹	عرض از مبدأ
۰	۱۳.۰۷۴۰۵	۱.۴۰۱۸۷۶	سود هر سهم (EPS)	۰	۵.۶۳۴۴۵۷	۱.۰۰۴۹۸۶	سود هر سهم (EPS)
۰.۰۰۲۲	۳.۰۸۲۰۳۱	۰.۲۷۷۵۵	جریان نقد عملیاتی هر سهم (OCFPS)	۰	۴.۵۱۰۷۵۷	۰.۶۲۱۲۹	جریان نقد عملیاتی هر سهم (OCFPS)

نگاره ۴: نتایج برازش رگرسیون مدل ترکیبی سه متغیره

قبل از تدوین استانداردها - دوره برآورد: ۱۳۷۶-۱۳۷۹				بعد از تدوین استانداردها - دوره برآورد: ۱۳۸۰-۱۳۸۳			
مدل ارزش دفتری، سود و وجه نقد عملیاتی							
fixed (dummy variables) Cross-section				Period fixed (dummy variables)			
Cross-section fixed (dummy variables)				Cross-section fixed (dummy variables)			
ضریب تعیین				ضریب تعیین			
۰.۸۲۵۹۰۳				۰.۸۲۵۹۰۳			
ضریب تعیین تعدیل شده				ضریب تعیین تعدیل شده			
۰.۷۶۰۵۵۳				۰.۷۶۰۵۵۳			
F				F			
۱۲.۶۳۸۱۵				۳۰.۰۹۹۷۲			
آماره دوربین - واتسون				آماره دوربین - واتسون			
۲.۲۹۴۵۵				۲.۲۵۳۲۶۸			
احتمال (Prob)				احتمال (Prob)			
۰				۰			
احتمال	آماره F	ضریب	متغیر توضیحی	احتمال	آماره F	ضریب	متغیر توضیحی
۰	۸.۶۱۵۴۰۱	۰.۰۰۲۳۷۱	عرض از مبدأ	۰	۷.۰۲۳۱۸۲	۰.۰۰۲۸۵۷	عرض از مبدأ
۰.۴۵۷۷	۰.۷۴۳۴۶۴	۰.۱۰۶۰۵۵	ارزش دفتری هر سهم (BVPS)	۰.۰۰۲۹	۲.۹۹۵۸۴۷	۰.۶۲۰۸۰۲	ارزش دفتری هر سهم (BVPS)
۰	۱۱.۸۸۹۵۹	۱.۴۶۸۳۳۲	سود هر سهم (EPS)	۰.۰۰۱۲	۳.۲۶۴۰۹۶	۰.۵۴۴۰۲۹	سود هر سهم (EPS)
۰.۰۰۴۸	۲.۸۴۰۰۶۴	۰.۲۶۰۶۷	جریان نقد عملیاتی هر سهم (OCFPS)	۰.۰۰۰۵	۳.۵۱۶۲۱۴	۰.۴۹۳۸۱۹	جریان نقد عملیاتی هر سهم (OCFPS)

با توجه به آماره F و احتمال مربوط به آن می‌توان نتیجه گرفت که در سطح اطمینان ۹۹ درصد تمام مدل‌ها معنی‌دار است. نتایج مربوط به آماره دوربین-واتسون (عدم خود همبستگی جملات خطا) برای تمام مدل‌ها نشان از استقلال نسبی داده‌ها داشت. ضریب تعیین تعدیل شده مدل‌ها بیان‌کننده میزان مربوط بودن متغیرهای حسابداری و قیمت سهام می‌باشد مطابق با نگاره ۱ ضرایب تعیین تعدیل شده برای مدل‌های تک متغیره ارزش دفتری، سود و جریان نقدی عملیاتی برای قبل از تدوین استانداردها به ترتیب ۰.۶۷، ۰.۶۶، ۰.۷۶. برای دوره بعد از تدوین استانداردها به ترتیب ۰.۸۸، ۰.۹۱، ۰.۸۸ است. برای مدل‌های دو متغیره ارزش دفتری و سود، مدل سود و نقد عملیاتی، مدل ارزش دفتری و جریان نقدی عملیاتی برای قبل از تدوین استانداردها به ترتیب ۰.۷۵، ۰.۷۶، ۰.۶۹. برای دوره بعد از تدوین استانداردها به ترتیب ۰.۸۸، ۰.۹۰، ۰.۸۸ است و برای مدل سه متغیره ارزش دفتری، سود و جریان نقدی عملیاتی برای قبل از تدوین استانداردها، ۰.۷۶ و برای دوره بعد از تدوین استانداردها ۰.۸۹ است. افزایش ضریب تعدیل شده مدل‌ها حاکی از بهبود رابطه‌ی قیمت سهام و متغیرهای حسابداری در دوره بعد از تدوین و اجرای استانداردها است.

برای درک این موضوع که آیا افزایش معنادار است یا خیر؟ از متغیر مجازی St که برای سال‌های بعد از استاندارد معادل یک و برای سال‌های قبل از تدوین استانداردها معادل صفر می‌باشد و اجرای همزمان مدل در ۱ سال استفاده شده است.

$$\beta_1 BVP S_{i,t} + \beta_2 St_t + \varepsilon_{i,t}$$

$$P_{i,t} = \beta_0 +$$

$$P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 NIP S_{i,t} + \beta_2 St_t + \varepsilon_{i,t}$$

$$P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 OCFP S_{i,t} + \beta_2 St_t + \varepsilon_{i,t}$$

$$P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 NIP S_{i,t} + \beta_2 OCFP S_{i,t} + \beta_3 St_t + \varepsilon_{i,t}$$

$$P_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 BVP S_{i,t} + \beta_2 OCFP S_{i,t} + \beta_3 St_t + \varepsilon_{i,t}$$

$$\beta_1 BVP S_{i,t} + \beta_2 NIP S_{i,t} + \beta_3 OCFP S_{i,t} + \beta_4 St_t + \varepsilon_{i,t}$$

$$P_{i,t} = \beta_0 +$$

نتایج مربوط به آزمون مدل‌های بالا در نگاره‌های ۵.۶ و ۷ ارائه شده است.

نگاره ۵: نتایج برازش رگرسیون مدل‌های تک متغیره برای دوره ۸ ساله

دوره برآورد: ۱۳۷۶-۱۳۸۳

مدل ارزش دفتری

Cross-section fixed (dummy variables)

ضریب تعیین		۰,۷۲۷۸۸۷	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰,۶۸۷۰۳۷	
<i>F</i>		۱۷,۸۱۸۵۴	
آماره دوربین - واتسون		۱,۵۴	
احتمال (Prob)		.	
متغیر توضیحی	ضریب	آماره <i>t</i>	احتمال
عرض از مبدأ	۰,۰۰۲۵۲۹	۲۶,۷۶۶۸۱	.
ارزش دفتری هر سهم (<i>BVPS</i>)	۱,۲۷۶۴۱۸	۲۶,۶۶۷۶۷	.
استانداردها (<i>St</i>)	-۰,۰۰۰۳۲	-۶,۱۲۵۵۸	.

مدل سود

Cross-section fixed (dummy variables)

ضریب تعیین		۰,۸۵۴۰۳۷	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰,۸۳۱۹۸۱	
<i>F</i>		۳۸,۷۲۱۶۲	
آماره دوربین - واتسون		۱,۸۳۳۸۹۹	
احتمال (Prob)		.	
متغیر توضیحی	ضریب	آماره <i>t</i>	احتمال
عرض از مبدأ	۰,۰۰۲۷۶۸	۲۸,۹۵۸۵۸	.
سود هر سهم (<i>EPS</i>)	۱,۶۷۰۳۴۷	۳۱,۸۵۱۱	.
استانداردها (<i>St</i>)	۰,۰۰۰۳۲۳	۴,۷۵۷۲۰۶	.

مدل نقد عملیاتی

Cross-section fixed (dummy variables)

ضریب تعیین		۰,۷۸۴۴۷	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰,۷۵۲۰۷۵	
<i>F</i>		۲۴,۲۱۵۹	
آماره دوربین - واتسون		۱,۵۶۲۶۶۵	
احتمال (Prob)		0	
متغیر توضیحی	ضریب	آماره <i>t</i>	احتمال
عرض از مبدأ	۰,۰۰۴۱۰۲	۵۲,۳۵۲۰۸	.
جریان نقد عملیاتی هر سهم (<i>OCFPS</i>)	۰,۹۶۷۲۷۹	۱۶,۷۴۸۵۱	.
استانداردها (<i>St</i>)	-۰,۰۰۰۳۳	-۵,۲۷۱۱۸	.

نگاره ۶: نتایج برازش رگرسیون مدل‌های چند متغیره برای دوره ۸ ساله			
دوره برآورد: ۱۳۷۶-۱۳۸۳			
مدل ارزش دفتری و سود			
<i>Cross-section fixed (dummy variables)</i>			
ضریب تعیین		۰.۸۶۳۵۹	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰.۸۴۲۸۱	
<i>F</i>		۴۱.۵۵۸۹۲	
آماره دوربین - واتسون		۱.۸۵۵۲۹۲	
احتمال (<i>Prob</i>)		.	
احتمال	آماره <i>t</i>	ضریب	متغیر توضیحی
.	۱۴.۸۰۱۷۵	۰.۰۰۲۰۴۹	عرض از مبدأ
.	۶.۱۱۹۷۲۲	۰.۴۲۶۳۵۸	ارزش دفتری هر سهم (<i>BVPS</i>)
.	۲۳.۸۴۱۰۲	۱.۵۶۲۵۲۵	سود هر سهم (<i>EPS</i>)
.	۵.۱۴۲۵۱۸	۰.۰۰۰۳۷۶	استانداردها (<i>St</i>)
مدل سود و نقد عملیاتی			
<i>Cross-section fixed (dummy variables)</i>			
ضریب تعیین		۰.۷۶۱۳۷۹	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰.۷۲۴۸۹۴	
<i>F</i>		۲۰.۸۶۸۵۱	
آماره دوربین - واتسون		۱.۵۶۶۳۶۲	
احتمال (<i>Prob</i>)		.	
احتمال	آماره <i>t</i>	ضریب	متغیر توضیحی
.	۸.۶۳۹۶۵۲	۰.۰۰۱۹۷۶	عرض از مبدأ
.	۱۳.۹۷۰۶۲	۱.۶۰۰۳۸۹	سود هر سهم (<i>EPS</i>)
.	۶.۱۳۶۹۷۲	۰.۵۶۶۱۲	جریان نقد عملیاتی هر سهم (<i>OCFPS</i>)
.	۵.۰۹۸۹۲۵	۰.۰۰۰۹۱۲	استانداردها (<i>St</i>)
مدل ارزش دفتری و نقد عملیاتی			
<i>Cross-section fixed (dummy variables)</i>			
ضریب تعیین		۰.۷۸۴۵۶۸	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰.۷۵۱۹۱۱	
<i>F</i>		۲۴.۰۲۴۳۷	
آماره دوربین - واتسون		۱.۶۰۱۹۶۹	
احتمال (<i>Prob</i>)		.	
احتمال	آماره <i>t</i>	ضریب	متغیر توضیحی
.	۱۹.۵۶۷	۰.۰۰۲۷۷۴	عرض از مبدأ
.	۱۳.۶۰۹۰۸	۰.۹۰۹۴۶۳	ارزش دفتری هر سهم (<i>BVPS</i>)
.	۱۰.۲۴۴۰۱	۰.۶۴۲۲۳۸	جریان نقد عملیاتی هر سهم (<i>OCFPS</i>)
.	-۲.۵۶۶۸۸	-۰.۰۰۰۱۷	استانداردها (<i>St</i>)

نگاره ۷: نتایج برازش رگرسیون مدل ترکیبی سه متغیره برای دوره ۸ ساله
دوره برآورد: ۱۳۷۶-۱۳۸۳

مدل ارزش دفتری و سود و نقد عملیاتی

Cross-section fixed (dummy variables)

ضریب تعیین	۰.۸۵۲۷۵۴		
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۸۳۰۱۱۵		
<i>F</i>	۳۷,۶۶۷.۰۸		
آماره دورین - واتسون	۱.۸۹۷۹۳۳		
احتمال (<i>Prob</i>)	.		
متغیر توضیحی	ضریب	آماره <i>t</i>	احتمال
عرض از مبدأ	۰.۰۰۲۰۶۹	۱۵.۶۱۲۵۹	.
ارزش دفتری هر سهم (<i>BVPS</i>)	۰.۲۶۳۳۱۵	۳.۸۹۲۲	۰.۰۰۰۱
سود هر سهم (<i>EPS</i>)	۱.۵۰۷۲۶۸	۲۲.۷۶۹۸۱	.
جریان نقد عملیاتی هر سهم (<i>OCFPS</i>)	۰.۳۶۶۵۴۵	۶.۵۶۷۳۳۹	.
استانداردها (<i>St</i>)	۰.۰۰۰۳۸۱	۵.۳۱۸۳۶۱	.

با توجه به معناداری ضریب مربوط به اثر اصلی استاندارد برای تمام مدل‌ها که کمتر از ۰.۰۱ است می‌توان نتیجه‌گیری کرد که استانداردها بر رابطه‌ی متغیرهای حسابداری با قیمت سهام تأثیر داشته به عبارتی تفاوت حاصل معنی‌دار است بنابراین می‌توان ادعا نمود که استانداردها موجب بهبود رابطه‌ی قیمت سهام با متغیرهای حسابداری شده است.

۷- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

پژوهش حاضر با طرح فرضیه‌ای مبتنی بر اینکه تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری ملی سبب بهبود ارزش مربوط بودن اطلاعات شده آغاز و فرضیه مزبور با سنجش رابطه‌ی متغیرهای نماینده صورت‌های مالی اساسی شامل سود، جریان نقد عملیاتی و ارزش دفتری هر سهم با ارزش بازار سهم در دو دوره قبل و بعد از اجرای استانداردها آزمون گردید. نتایج آزمون تمام مدل‌ها حاکی از بهبود ویژگی کیفی مربوط بودن اطلاعات بعد از تدوین و اجرای استانداردهای ملی داشت. نتایج این پژوهش با تحقیق کولبگ و وارفیلد درباره مدل‌های ارزش دفتری و ترکیبی سازگار بوده ولی با نتایج تحقیق ثقفی و ابراهیمی هماهنگی ندارد.

با توجه به تأثیر مثبت تدوین و اجرای استانداردهای ملی حسابداری بر افزایش کیفیت مربوط بودن اطلاعات و از طرفی توسعه بازار سرمایه در ایران طی سال‌های اخیر به واسطه اجرای اصل ۴۴ و لزوم افزایش بیش از پیش کیفیت اطلاعات پیشنهاد می‌گردد پروژه تدوین استانداردها با تأکید بیشتر به جنبه‌های محیطی و در نظر گرفتن شرایط خاص

تجاری کشور دنبال شود تا موجبات شفاف سازی بازار و روان شدن معاملات فراهم آید. طبعاً این امر سبب رونق بازار سرمایه و انتفاع بیشتر سرمایه گذاران خواهد شد. در خصوص فرصت‌های مطالعاتی پیش رو در حوزه پژوهش حاضر پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی تأثیر تدوین و اجرای استانداردهای ملی بر کیفیت اطلاعات مورد بررسی قرار گیرد. همچنین هدف برخی پژوهش‌های آتی ممکن است بررسی تأثیر تجدید نظر در استانداردها و تدوین استانداردهای جدید در بهبود کیفیت اطلاعات باشد.

یادداشت‌ها

1. Ohlson
2. Kristen & Waymire
3. Bart
4. Bartov
5. Kohlbeck & Warfield

کتابنامه

الف) فارسی

- ۱- افلاطونی، عباس و لیلی نیکبخت، (۱۳۸۹). کاربرد اقتصادسنجی در تحقیقات حسابداری، مدیریت مالی و علوم اقتصادی.
- ۲- اعتمادی، حسین و پری چالاکی. (۱۳۸۴). «رابطه بین عملکرد و تقسیم سود نقدی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۱-۱۳۷۷» دانشگاه تهران، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۹، بهار ۸۴.
- ۳- بستانیان، جواد. (۱۳۸۵). نظری چند سویه به استانداردهای حسابداری. مجله حسابرس، شماره ۳۳.

- ۴- ثقفی، علی و ابراهیم ابراهیمی. (۱۳۸۸). رابطه تدوین استانداردهای حسابداری با کیفیت اطلاعات حسابداری. دانشگاه تهران، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۷، پاییز ۸۸.
- ۵- سعیدی، علی و احسان قاری. بررسی مربوط بودن سود حسابداری، ارزش دفتری و گردش وجوه نقد عملیاتی و سرمایه گذاری در مدل‌های ارزشیابی مبتنی بر قیمت، دانشگاه تهران، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۰، سال ۱۳۸۶.
- ۶- مدرس، احمد و زهرا دیانتی دیلمی. (۱۳۸۲). «بررسی کاربرد مدل سری زمانی چند متغیری در پیش‌بینی جریان‌های نقدی عملیاتی: مقایسه تئوری با شواهد تجربی». دانشگاه تهران، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۴، زمستان ۸۲.
- ۷- مهدوی، غلام حسین و رافع کارجوی نریمان. (۱۳۸۴). بررسی تأثیر استانداردهای حسابداری بر کیفیت اظهار نظر مستقل حسابرسان. دانشگاه شیراز، مجله علوم اجتماعی و انسانی. دوره بیست و دوم، شماره دوم، تابستان ۱۳۸۴.
- ۸- هندریکسون، الدوناس و مایکل اف ون بردا. (۱۹۹۲). *تئوری حسابداری*. مترجم علی پارساییان. انتشارات ترمه، چاپ دوم، جلد اول

(ب) انگلیسی

- 9- Ahmad, A.S., Neel, M.J., and Wang, D., (2012), "Dose Mandatory Adoption Of IFRS Improve Accounting Quality? Preliminary Evidence"., www.ssrn.com.
- 10- Bartov, E.; Goldberg, S. R.; and Myungsun, K. (2005). Comparative Value Relevance Among German, U.S.A and International Accounting Standards: A German Stock Market Perspective", *Journal of Accounting, Auditing, and Finance* Vol 20, pp 95-119.

- 11- Barth, Mary, Wayne Landsman, Lang, Mark(2008). International Accounting standards and Accounting Quality. *Journal of Accounting Research*;46 No3.
- 12- Barth, M.E,et al. (2002)Constraints on Accrual Components of Earnings in Valuation ", *www.ssrn.com*.
- 13- Barth ,E. H,Beaver and R , Landsman.(2001). "*The Relevance of the Value Relevance Literature For Financial Accounting Standard Setting: Another View*", *Journal of Accounting and Economics*.
- 14- Chen,P.and Zhang,G.(2003)"Profitability,Earnings and Book Value in Equity Valuation:A Geometric View and empirical Evidence",*www.ssrn.com*
- 15- Chen Charles J.P , Shimin Chen and Xijia Su, (1999) "*Is Accounting Information Value Relevant*" ,*www.ssrn.com*.
- 16- Collinse, D.W.;Maydew, E. L. and Weiss, I (۱۹۹۷)." Changes in the Value Relevance of Earning and Book Values Over the Past Forty Years ", *Journal of Accounting and Economics, Vol24,No.1*,pp39 -67
- 17- Ohlson J.A. (1995)."Earning , Book Value, and Dividends in Equity Valuation ", *Contemporary Accounting Research,Vol. 11,No.2:pp 661-787*
- 18- Kohlbeck, Mark, Warfield, Terry. The Effects of Accounting standard Setting on Accounting Quality. *Florida Atlantic University 2008; SSRN Website*.
- 19- Kristen, Ely, Waymire, Gregory. Accounting Standard-Setting Organizations and Earning Relevance: Logittudinal Evidence from NYSE Common Stocks, 1927-93 . *Journal of Accounting Research 1997;37, (2): 293-317*.